

Nr 100.

Av herr **Pehrsson** i Göteborg, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ordnandet av Göteborgs försvar m. m.

Enligt beslut vid 1925 års riksdag skall Älvsborgs fästning bibehållas, ehuru för densamma icke skall beräknas annan personal än som erfordras för tillsyn och materielens vård. Detta torde i verkligheten innebära, att fästningen väl skall underhållas, men att det icke är avsett, att någon bemanning av densammes stridsmedel skall åstadkommas vare sig i krig eller fred. Man erhåller alltså enligt den nya försvarsorganisationen en fästning, som ej kan användas vid krigstillfälle, men som för sitt underhåll, om den icke skall råka i förfall, dock drager betydande kostnader.

Oaktat fästningen alltså ej kan träda i funktion, skall likväl Göteborgs örlogsdepå bibehållas, varjämte en flygstation synes vara avsedd att förläggas till depån. Man frågar sig givetvis, vilket ändamål depån skall tjäna, när densamma ej längre kan försvaras. Hur skola de tre äldre u-båtar, vilka äro avsedda att förläggas till Göteborg, kunna vid krigstillfälle hålla sig kvar å västkusten, varest, om den nu beslutade organisationen bringas till utförande, ingen enda hamn står till förfogande, där de kunna söka skydd för att komplettera sina förråd m. m. En kustfästning utan depå må vara tänkbar, men en depå utan det skydd, en kustfästning giver, måste anses som en ren orimlighet.

Att man på detta sätt uraktlåtit att giva Göteborg erforderligt skydd åt sjösidan, är desto märkligare, som det här gäller icke blott ett lokalintresse, utan fastmera ett verkligt riksintresse. Liksom under världskriget bliver denna stad under ett kommande krig med all sannolikhet den med hänsyn till vår utrikeshandel betydelsefullaste orten i vårt land. Hit kommer väl flertalet av de fartyg att destineras, vilka skola förse oss med de för vår krigsmakt och vårt folk mest betydelsefulla förnödenheterna. Hur skall det bliva möjligt att vid krigstillfälle upprätthålla dessa förbindelser över havet, då fartygen icke ens hava en skyddad urlastningshamn att tillgå.

Det har talats om att Älvsborgs fästning icke är i stånd att skydda Göteborg. Detta må vara riktigt, om man tänker på hamnens bombarderande på avstånd över 20,000 m., men de skador, som därigenom kunna uppstå, äro dock försvinnande små i jämförelse med den skadegörelse, som skulle åstadkommas, om fientliga fartyg inträngde i själva hamnen och sänkte därstädes befintliga handelsfartyg. Såsom försvaret av Göteborg nu

tänkes organiserat, är detta intet skrämmande spöke. Det är nämligen en eventualitet, som icke blott är möjlig utan till och med sannolik. Det gäller härvid icke blott fientliga slagskepp, utan även lätta kryssare, ja, till och med jagare.

Det framgår ej heller av tillgängliga handlingar, huruvida enligt den beslutade försvarsorganisationen andra stridsmedel äro avsedda att tagas i anspråk för skyddet av Göteborg. Att det skulle vara avsikten att lämna rikets betydelsefullaste hamnstad utan försvar, torde icke kunna antagas. Säkert lär det bliva ogörligt, att för den kostnad, som bibehållandet av Älvsborgs fästning med bemanning kräver, medelst anlitan- de av andra stridsmedel åstadkomma ett tillnärmelsevis lika effektivt skydd, som det fästningen erbjuder.

Vidare bör ihågkommas, att fästningen även är av betydelse med hän- syn till Göteborgs skyddande mot anfall från luften, men genom det nu fattade beslutet beträffande fästningen blir den jämväl urståndsatt att bi- draga till Göteborgs skyddande mot dylika företag. Så vitt jag har mig bekant äro de stridsmedel, som stå till förfogande för detta ändamål, icke av en sådan omfattning och effektivitet, att det kan anses tillrädligt att på sätt här skett försvaga desamma. För övrigt måste bemärkas, att den flygstation, som är avsedd att förläggas till Göteborg, bliver lika oskyddad mot anfall av fientliga sjöstridskrafter som depån, och det är därvid att märka, att flygstationernas förstörande, varigenom flygstridskrafternas verk- samhet kommer att i större eller mindre mån lamslös, utan tvivel torde för en fiende framstå såsom en uppgift av stor betydelse.

Slutligen torde böra framhållas, att, enligt vad jag erfarit, lär den personal, som enligt den nya försvarsorganisationen skall tilldelas Älvs- borgs fästning, ej bliva tillfyllest för tillsyn och vård av materielen där- städes. Det är därför att befara, att det framdeles icke ens torde bliva möjligt att, på sätt den nya försvarsorganisationen förutsätter, hålla fäst- ningens materiel i användbart skick.

Då man överväger alla dessa faktorer, är det omöjligt att komma till annat resultat än att den utredning, som föregått beslutet om slopandet av fästningens besättning (Älvsborgs kustartillerikår), varit minst sagt brist- fällig. Ett yrkande på uppskov med fullföljande av detta beslut bör där- för icke anses opåkallat, varför jag hemställer om att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förnyad utredning i frågan samt att, intill dess så skett och nytt beslut blivit fattat, Älvsborgs kustartillerikår måtte bibehållas med den styrka den för närvarande har.

Då nu enligt framlagd proposition Älvsborgs kustartillerikår är avsedd att upplösas redan instundande höst, föranleder bibehållandet av kåren under kommande budgetår viss ökning av kustartilleriets stat. De härav föranledda kostnaderna äro, såsom framgår av det följande, av jämförelse- vis liten betydelse. För övrigt torde i detta sammanhang böra erinras därom, att Älvsborgs kustartillerikår enligt den nya försvarsorganisationen är det enda truppförband, som skall indragas redan nästkommande höst.

Enligt vad jag erfarit har Älvsborgs kustartillerikår — frånräknat dem som begärt frivillig övergång — för närvarande följande personal:

4 kaptener,
 4 subalternofficerare,
 6 underofficerare av 1. graden,
 13 » » 2. » ,
 15 » » 3. » ,
 30 korpraler och
 34 meniga stam.

För tillsyn och vård av fästningens materiel finnes emellertid i den i propositionen föreslagna staten upptagen följande personal:

1 kapten,
 4 underofficerare,
 6 korpraler och
 3 meniga.

Om det härvid förutsättes, att av dessa fyra underofficerare en är av vardera 1. och 2. graden samt två av 3. graden skulle alltså, sedan här nämnd tillsyningspersonal frånräknats, den av Kungl. Maj:t föreslagna staten för kustartilleriets personal böra ökas med följande beställningar, nämligen:

3 kaptener,
 4 subalternofficerare,
 5 underofficerare av 1. graden,
 12 » » 2. » ,
 13 » » 3. » ,
 24 korpraler och
 31 meniga stam.

Av subalternofficerarna har jag förutsatt, att tre äro löjtnanter och en underlöjtnant.

Den härav föreslagna ökningen av staten föranleder följande kostnader:

anslaget till avlöning	kronor	121,000: —
» » förplägnad	»	12,000: —
» » beklädnad	»	7,300: —
» » kasernutredning	»	1,600: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>141,900: —</u>

Häriifrån avgår minskade kostnader för avlöning till personal å övergångsstat	kronor	91,000: —
Dito för avskedsersättning	»	25,000: —
	<u>Summa ökning kronor</u>	<u>25,900: —</u>

Vad övriga anslag beträffar, torde dessa i så ringa mån påverkas av här framlagt förslag, att någon ändring av deras slutsummor ej torde erfordras.

I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att riksdagen ville besluta

dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning och förslag, huru försvaret av Göteborg lämpligen bör ordnas,

dels att Älvsborgs kustartillerikår tills vidare måtte bibehållas och på grund därav staten för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. m., sådan denna föreslagits bliva sammansatt i statsverkspropositionen, måtte ökas med

3 kaptener,
 3 löjtnanter,
 1 underlöjtnant,
 5 underofficerare av 1. graden,
 12 » » 2. » ,
 13 » » 3. » ,
 24 korpraler och
 31 meniga; samt

att i anledning därav

det ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. måtte ökas från 11,160,000 kronor med 121,000 kronor till 11,281,000 kronor;

det ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid marinen måtte minskas från 1,685,000 kronor med 91,000 kronor till 1,594,000 kronor;

det extra förslagsanslaget till avskedersättning åt övertaligt underbefäl, månadslönare m. fl. vid marinen måtte minskas från 485,000 kronor med 25,000 kronor till 460,000 kronor;

det ordinarie förslagsanslaget till förplägnad måtte ökas från 2,657,000 kronor med 12,000 kronor till 2,669,000 kronor;

det ordinarie reservationsanslaget till beklädnad måtte ökas från 1,195,000 kronor med 7,300 kronor till 1,202,300 kronor; samt

det ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning måtte ökas från 160,000 kronor med 1,600 kronor till 161,600 kronor.

Stockholm den 21 januari 1926.

Per Pehrsson.

I motionen instämma:

Bj. Holmgren.

Edvard Lithander.

Helge Almquist.